

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-278

4.4.2024

Fremtind Forsikring AS

Bilansvar

Skade på båtmotor – uklar finansiering – ulovlig interesse?

Sikrede kjøpte inn i flere av klagers gjenstander med bilen sin slik at gjenstandene ble skadet. Foretaket utbetalte erstatning for flere av gjenstandene, men avslo erstatning for en båtmotor. Som begrunnelse viste foretaket til at klager ikke hadde dokumentert eierskap til båtmotoren, og at båtmotoren var utslag av en ulovlig interesse. Foretaket viste til at klager ikke hadde økonomi til å kjøpe båtmotoren, at den fremlagte kjøpskvitteringen hadde lav troverdighet, og at selgeren av båtmotoren var usikker på hvor han fikk motoren fra. Klager anførte derimot at han hadde finansiert kjøpet av båtmotoren gjennom salg av diverse gjenstander som han hadde mottatt kontantbetaling for. Nemnda kom til at klager hadde sannsynliggjort at han var eier av båtmotoren, og at foretaket ikke hadde dokumentert at utbetaling av erstatning for motoren ville rammes av forbudet mot forsikring av ulovlig interesse.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 65 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på klagers båtmotor under sikredes ansvarsforsikring.

Sikrede rygget inn i flere av klagers gjenstander den 18.1.22. I skademeldingen skrev partene følgende om hendelsen:

Påhenger stod plasert inn til tilhenger, som stod inntil en traktor da reg. nr. pc [...] rygget å ikke så hengern. Der påhengern stod inntil bilhengern å tippet mot bilen Reg nr bil [...] å citroendører.

Foretaket mente hendelsesforløpet var uklart og anmodet om en nærmere forklaring på hva som hadde skjedd. Det er uklart om klager svarte på denne henvendelsen.

Klager kontaktet senere foretaket per telefon og sendte inn fotografier av skadede bildører. Etter telefonsamtale med klager den 27.7.22 utbetalte foretaket erstatning for bildørene.

Klager kontaktet foretaket på nytt den 5.9.22 og informerte om at det også var skader på en bil og påhengsmotor. Skadene på bilen ble taksert og erstattet.

Foretaket sendte etter dette saken til utredning. En utreder snakket med sikrede om skadehendelsen. Sikrede oppga at det var veldig glatt, og han hadde glidd inn i en henger, slik at hengeren svingte rundt. Bak hengeren stod det en stor og tung påhenger. Påhengeren hadde veltet og traff en dør, som slo inn i en annen dør. Det stod også en stasjonsvogn på den ene siden. Sikrede så ikke at stasjonsvognen ble skadet. Det var sent, og han ville videre. Sikrede forklarte at han møtte klager noen dager etter skadehendelsen for undertegning av skademelding.

Utreder ba klager om en kvittering på kjøpet av båtmotoren, men mottok ikke dette. Klager henviste til skademeldingen. Utreder kontaktet også politiet for å finne ut om det var en tyverimelding på motoren. Politiet fant ingen tyverimelding.

Foretaket avslo 28.11.22 erstatning for påhengsmotoren og viste til at klager ikke hadde dokumentert eierskap til motoren.

Deretter svarte klager følgende på foretakets e-post den 30.11.22:

Hei den finner du sikkert lengre tilbake i saken , påhengs motor kjøpt av ... , i alt dette vaset deres, der flere saksbandler i 1 år nå snart , aldri noe snakk med politi etterforskere her , som jeg sa til polti etterforskern , dere må snakke med han kunden deres som rygger på folk å ikke meg , å det kan jeg henvise med god grunn bare til XX.,. dere brukar 1 år på å dømme folk , å over 20 år på å frifinnet , sikkert bra folk for deg men ikke her i gården nei ikke i min familie blir sånt godtatt å høre på.

Klager og foretaket utvekslet en rekke e-poster angående dokumentasjon på eierskap til påhengsmotoren. Klager sendte foretaket 22.3.23 en håndskrevet kvittering datert den 10.1.22:

[Selger] selger sin Yamaha F-115 påhengsmotor 2005 mod serie: 1011153 til [klager] for 65 000 kontant med tilhørende utstyr. Selges som forevist, er startet og testet.

Utreder kontaktet selger av påhengsmotoren. Selger hadde kjent klager siden ungdomsskolen, og de var kamerater. Klager hadde vært innom selger og sett påhengsmotoren og bestemte seg for å kjøpe den. Selger opplyste at dette var rett på nyåret. Selgeren forklarte at han kjøpte og solgte motorer, helst motorer fra forhandlere. Selger fikset motorene og solgte dem videre. Han opplyste at den aktuelle båtmotoren ble kjøpt i A eller B, men han var usikker. Motoren ble testet i en tønne før salget, og kvitteringen ble underskrevet samme dag som handelen. Kontantene var nå brukt opp.

Utreder kontaktet Yamaha Norge for kontroll av serienummeret. Yamaha Norge informerte om at serienummeret gjaldt en båtmotor av en annen modell og årstall enn det som stod i klagers kvittering. Foretakets takstmann opplyste også at motornummeret på motorbraketten var fjernet uten at klager visste om det. Motornummeret kunne derfor ikke verifiseres. Utreder kontaktet også S. Motorsenter, som opplyste at salgsverdien for en Yamaha F115 2005-modell med komplett tilhørende utstyr var rundt kr 30 000.

Utreder undersøkte også klagers økonomi. I 2021 hadde klager en skattbar inntekt på kr 134 154 og ingen oppført formue. Klager forklarte at han hadde kjøpt motoren med oppsparte midler og sendte utreder et bilde av kontanter. Utreder summerte dette til omkring kr 40 000. Basert på klagers skatteopplysninger mente utreder at det var lite sannsynlig at klager hadde en oppspart kontantsum tilsvarende kjøpesummen.

Foretaket fastholdt 31.5.23 avslaget for påhengsmotoren begrunnet med at kjøpet ikke var tilstrekkelig dokumentert og at det ikke dekket en ulovlig interesse.

Klager krever dekning for skade på motor under sikredes ansvarsforsikring og anfører at partene er enige om at sikrede rygger på motoren og skadet den. Klager har dokumentert eierskap til båtmotoren. Han har fremlagt en kvittering som bekrefter kjøpet, og selger har bekreftet overfor foretaket at motoren er solgt til klager. Klager har finansiert kjøpet av motoren med kontanter fra diverse salg.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at klager ikke har dokumentert kjøpet av motoren, jf. fal. § 8-1. Den håndskrevne kvitteringen som er fremlagt har lav troverdighet, fordi den ble sendt inn til foretaket over ett år etter at skaden ble meldt inn. Klager har heller ikke fremlagt kontoutskrifter som kan underbygge at en kontantutbetaling har skjedd.

Foretaket anfører også at avtalen er ugyldig fordi den strider mot forbudet mot ulovlig interesse i NL 5-1-2. Selger av påhengsmotoren kan ikke redegjøre for hvor han fikk påhengsmotoren fra. Basert på en gjennomgang av klagers økonomi er det heller ikke sannsynliggjort at klager hadde tilstrekkelige midler til å kjøpe motoren. Klager har dermed ikke dokumentert at han har en lovlig

kontantstrøm til å finansiere motoren. Foretaket anfører også at kvitteringen som klager har fremlagt er lite troverdig. Samlet mener foretaket at disse momentene tilsier at påhengsmotoren ikke er utslag av en lovlig interesse. Foretaket anfører også at det er nær sammenheng mellom det ulovlige forholdet og påhengsmotoren. I tillegg viser foretaket til Rt. 2006 s. 328 og FinKN 2020-377.

Klager har ikke dokumentert hvor pengene kommer fra, jf. FinKN 2022-462. Klager har opplyst at han har fått pengene ved salg av gamle ting. Foretaket har gjort søk med søkemotoren Legentic for å undersøke hva klager kan ha solgt på nettet. Da fikk man kun et treff for en slettet Finn-annonse fra 2016. Annonsen gjaldt en Askeladden-båt til kr 70 000. Salg av gjenstander på nett kan derfor ikke dokumentere hvor klager har fått kjøpesummen fra.

Kvitteringens troverdighet svekkes ytterligere av at det påførte beløpet er ca. det dobbelte av motorens markedsverdi. Det fremstår som lite sannsynlig at noen vil kjøpe en motor uten motornummer til dobbel pris. Serienummeret i kvitteringen stemmer heller ikke med motormodellen og årsmodellen som er oppgitt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på båtmotor.

Utgangspunktet for vurderingen av foretakets erstatningsansvar er bilansvarslova § 4:

Gjer ei motorvogn skade, har skadelidaren krav på skadebot hjå det trygdelaget som vogna er trygda i etter kapitel IV, endå om ingen er skuld i skaden.

Partene er enige om at sikredes bil veltet en båtmotor, og at dette medførte skader på motoren.

Foretaket anfører at klager ikke har dokumentert kjøpet av motoren, jf. fal. § 8-1 første ledd:

Ved oppgjør skal sikrede gi forsikringsforetaket de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som foretaket trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatningen.

Bestemmelsen gjelder sikredes redegjørelsesplikt ved skadeoppgjøret. Klager er ikke sikrede under ansvarsforsikringen, og bestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse.

Etter alminnelige erstatningsrettslige regler har klager bevisbyrden for at han har lidd et økonomisk tap. Spørsmålet blir derfor om klager har sannsynliggjort at han er eier av motoren.

Båtmotoren stod på en eiendom klager leide da skaden inntraff. Motoren var derfor i klagers besittelse, og dette tilsier at klager er eier av båtmotoren. Klager har også lagt frem en kvittering på kjøpet av motoren, og selger har bekreftet kjøpet. Nemnda kan ikke se at klager kunne fremlagt noe mer dokumentasjon for å sannsynliggjøre kjøpet av motoren. En kontoutskrift hadde ikke vist om klager hadde tatt ut et kontantbeløp tilsvarende kjøpesummen, da han selv har oppgitt at kjøpet ble finansiert gjennom salg av diverse gjenstander som klager mottok kontantbetaling for. Klager har derfor sannsynliggjort at han er eier av båtmotoren.

Skadene på motoren er taksert til kr 23 334 på et verksted. Følgelig har klager dokumentert at han er påført et økonomisk tap.

Foretaket anfører at utbetaling av erstatning vil rammes av forbudet mot forsikring av ulovlig interesse, jf. NL-5-2-1.

Det følger av NOU 1987:24 s. 112 at NL 5-1-2 gir et forbud mot forsikring av ulovlig interesse som tilsvarende forbudet i fal. 1930 § 35. Bestemmelsen gjelder også ansvarsforsikring, jf. FinKN 2020-377, men her var det spørsmål om ulovlig interesse hos sikrede, og ikke hos skadelidte.

NL 5-1-2 rammer avtaler som strider mot lov og ærbarhet. En forsikringsavtale er ikke ulovlig i seg selv. Bestemmelsen kan imidlertid også ramme avtaler som isolert sett er akseptable, når disse knytter seg til et betent eller ulovlig hovedforhold. Ifølge NOU 1987:24 s. 111, rettspraksis og nemndspraksis er det avgjørende for spørsmålet om ugyldighet en konkret vurdering hvor momentene er graden av ulovlighet, forbindelsen mellom det ulovlige forholdet og den forsikrede interesse, sammenhengen mellom det ulovlige forholdet og skaden, samt sikredes kunnskap om det ulovlige forholdet, se nærmere Wilhelmsen, Forsikring av ulovlig interesse, TFEFV 2016 s. 183.

Foretaket anfører flere momenter som tilsier at motoren utgjør en ulovlig interesse. Det vises til at klager ikke hadde økonomi til å kjøpe motoren, da han hadde en bruttoinntekt på kr 174 413 og ingen formue oppført i 2021. Videre anfører foretaket at selger er usikker på hvor han fikk motoren fra og at kjøpskvitteringen har lav troverdighet. Foretaket har imidlertid ikke angitt hvilken straffebestemmelse klager evt. skal ha brutt for å gjøre interessen "ulovlig". Dermed er det heller ikke mulig for nemnda å vurdere momentene som er avgjørende for spørsmålet om interessen er ulovlig.

Ut fra dette kan nemnda ikke se at foretaket har dokumentert at utbetaling av erstatning for motoren vil rammes av forbudet mot forsikring av ulovlig interesse.

Nemnda har ikke grunnlag for å ta stilling til motorens verdi.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).